

Svensk-Lettiska Föreningen Nr 4 (71) 2015, September

Ordförande: Martin Ancons, tel 070-292 94 80, e-post: martin@envengi.com
Redaktion: Conny Mörke, Bäverbäcksgård 15, 1 tr, 124 62 Bandhagen
tel 073- 581 77 15, e-post: conny.morke@telia.com
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

Den 19 september 2015 öppnas på Waldemarsudde en utställning med namnet *SYMBOLISM och DEKADENS*. På utställningen behandlas dessa två begrepp i Sverige och våra grannländer, däribland Lettland.

DACE LAMBERGA OCH GINTA GERHARDI UPENIECE

Onsdagen den 14 oktober kl. 18.00 berättar intendent DACE LAMBERGA, på engelska, om den lettiska delen av utställningen. Dessutom talar intendent GINTA GERHARDI UPENIECE, också på engelska, om sin bok (Den kommer ut under hösten 2015) som handlar om den lettiska konsten under den första självständighetstiden ur en politisk aspekt. Båda intendenterna är verksamma vid Lettlands nationella konstmuseum i Riga. Ett stort bildmaterial visas.

Detta program, som äger rum på Lettlands Ambassad, Odengatan 5, Stockholm är ett samarbete mellan Lettlands Ambassad, Svensk-Lettiska föreningen och Lettiska pensionärsföreningen i Stockholm.

Efter föredragen inbjuds till mingel.

Varmt välkomna!

Styrelsen

Medlemsavgiften 2015 och okända inbetalningar!

Här en påminnelse om medlemsavgiften för 2015 till er som ännu inte betalat. Föreningen har även konstaterat över 10 personer har betalat medlemsavgift utan att ange vem det är som gjort inbetalningen. Befarar du att du är en av dem ta då kontakt med medlemsansvariga Maija Grinbergs E-post: maija.grnbgs@gmail.com Tel: 070 - 141 41 32 . Risken finns att du blir struken från medlemsförteckningen om vi inte vet att just du har betalt medlemsavgiften.

Medlemskap kostar 150 kr per år för enskild medlem och 500 kr per år för föreningar och företag. Beloppet betalas in på föreningens Plusgiro 94 86 93-7.

Glöm inte att skriva namn, adress, telefon samt e-postadress om sådan finns på inbetalningen så att vi kan nå dig med information om föreningens aktiviteter.

Inbetalningskort medföljer utskicket, om du redan betalat medlemsavgiften kan du bortse från detta inbetalningskort.

Styrelsen

Arkitekt Andrejs Legzdiņš på årsmötet 28 april

Andrejs Legzdiņš berättade om hans liv men framförallt om hans insatser i arkitektur, design och innovationer. Andrejs föddes i Lettland och första åren tillbringade han i Riga men somrarna i den vackra trakten Piebalga i Vidzeme (Livland). Hans morfar Karlis Skalbe var en av Lettlands mest uppskattade diktare och författare.

Året 1944, under 2:a världskriget vid en ålder av 8 år, påbörjade familjen sin flykt med båt till Sverige och anlände 11 november till Fårösund på Gotland. Familjen bosatte sig så småningom i Aspudden, Stockholm. Redan som 13-åring kunde han under skolloven hjälpa sin far Roberts, som var arkitekt och

jobbade hos arkitekten David Heldén att göra papper/pappsmodeller av hus och andra av byråns idéer. Under gymnasietiden blev Andrejs praktikant där och fick senare anställning på denna arkitektbyrå. Andrejs såg ett nr. av den italienska tidskriften Domus som behandlar konst, design och arkitektur och han bestämde sig att ägna livet åt konst och arkitektur. Från och med 1972 publicerade denna tidskrift ett flertal artiklar om Andrejs arbeten.

På 50-talet fick Andrejs på Heldéns arkitektbyrå delta i arbetet med att förändra Stockholms city. Bl.a. skapelsen av de fem höghusen vid Hötorget. Särskilt intressant var att delta vid skapande av estetiska rum, och utforma de inre interiörerna. En helt ny färgskala och nytänkande tillämpades. 1960 började Andrejs på Konstfack i Stockholm, där han bl.a. konstruerade olika möbler. Diplomarbetet bestod i att en finurligt uttänkt stol och en restauranginredning i Stockholms centrum. Efter avslutade studier anställdes han av David Heldén, där han sedan var kvar i 15 år. Projektet med Stockholms universitets byggnader ute i Frescati påbörjades. Andrejs har hela tiden varit intresserad av inredning och design. Det har blivit ett antal olika föremål och rum. T.ex. var han intresserad av att skapa rum för "compact living" och hade idéer om minimalistiskt boende, mycket med tanke på människas och tillvarons framtida utveckling. Det blev litet av science fiction. Han inredde sin familjs lilla lägenhet i Aspudden på detta sätt. Senare köpte han en nedlagd livsmedelsaffär i Mälardalen och inredde och tillämpade sina moderna idéer

Det går inte att räkna upp alla de olika projekt som Andrejs har varit delaktig i i Sverige, Lettland och annorstädes. Utan tvekan har det varit ett rikt och intressant liv. Föredraget på årsmötet blev mycket längre än den tid som avsatts, men vi lyssnade andmäktigt och tittade på det rikliga bildmaterialet.

Mudite Hoogland Krazts

Baltikumdagen 5 september i Vårsta

Bilden till höger med representanter för Litauiska föreningen i Sverige, Sverigeesternas Förbund och Svensk – Lettiska Föreningen är fotograferad av Sverigeesternas Förbund.

Svensk - Lettiska Föreningens styrelse närvarade under dagen med Martin Ancons, Conny Mörke, Malin Engstedt, Mudite Hoogland Krasts, Diana Krumins Engstedt, Liene Ledaine, Maija Grinbergs och Mara Strautmene.

Med hjälp av ett flertal möten och en stor korrespondens mellan varandra har Litauiska föreningen i Sverige (Som huvudarrangör i år) tillsammans med Sverigeesternas Förbund och Svensk - Lettiska Föreningen förverkligat Baltikumdagen 5 september 2015. Conny Mörke, Diana Krumins Engstedt och Martin Ancons har ingått i arbetsgruppen för Svensk - Lettiska Föreningen. Ovannämnda föreningar ombesörjde att det på plats fanns turistinformation om länderna samt försäljning av litteratur. Liene Ledaine och Maija Grinbergs ansvarade för Svensk - Lettiska Föreningens bokbord.

Litauens ambassadör Eitvydas Bajarunas invigde Baltikumdagen. I sitt tal tillsammans med Estlands och Lettlands ambassadörer och föreningslivet betonade Eitvydas Bajarunas att som för tjugo år sedan, den baltiska kedjan, så än idag är vi starka eftersom vi är enade och agerar tillsammans. Baltikumdagen med spännande och trevliga traditioner får ständigt en ökande skala publik och blir en tradition och ett tillfälle att presentera litauisk, lettisk och estnisk kultur- och kulturarvet för svenska allmänheten.

Eitvydas Bajarunas meddelade också att han gärna kommer och besöker dagen även efter att hans period som ambassadör i Sverige är över. I år är det tionde gången Baltikumdagen hålls, Eitvydas Bajarunas ser fram emot många kommande år!

Vi hade bra väder i stort hela dagen, men några korta skurar regn passerade över oss.

Ordförande för Svensk - Lettiska Föreningen Martin Ancons tackade Lars Hjeltman med några presenter för sitt styrelsearbete (Lars lämnade styrelsen tidigare under året) och då inte minst arbetet med Baltikumdagarna.

De två högsta vinsterna i lotteriet som Mudite Hoogland Krasts höll i, var även i år kryssning för två med Tallink Silja Sverige. Föreningen tackar Tallink Silja Sverige för sponsringen 5 året i rad!

Diana Krumins Engstedt sålde loppmarknadsvaror med baltisk anknytning.

Loretta Nigals / Loretta Art sålde handtryckta/syddas kuddfodral, förkläden, kassar och några små taylor.

Lars Hjeltman höll i trådarna även i år, så att en familj ifrån Talsi kom till Baltikumdagen och sålde efterfrågade lettiska matvaror och hantverk.

Vi fick se lettiska folkdanslaget Zibenītis (Lilla blixten) och litauiska folkdanslaget Baltija uppträda.

När Regimantas Šilinskas från Litauen spelade på tråklockor så vart publiken imponerade och mycket lyhörda.

Sverigeesternas Förbund hade med hjälp av Tiina Laantee ordnat en efterfrågad, lärorik och givande tipspromenad.

Estniska etnografiska föreningen Triinu närvarade med information och vackert arbete.

Utställningen *Båtflyktingar* med berättelser från fyra flyktingbåtar på Östersjön 1944 fanns inne i Vasastugan.

Stort tack till Botkyrka Kommun och Radio Botkyrka som hjälpte till med att sprida information om evenemanget!

Svensk - Lettiska Föreningen är huvudarrangör för Baltikumdagen 2016. Efter ett kort möte direkt efter Baltikumdagen beslutades att jag ska kalla till ett första planeringsmöte i november 2015.

Conny Mörke

Lettiska folkdanslaget Zibenītis

Hemsida: www.zibenitis.se Finns även på Facebook.

I TV visas matprogram så gott som varenda dag. Vi vill i medlemsbladet förmedla lettiska recept på någon för årstiden lämplig maträtt. Här kommer recept på en värmande soppa nu när hösten närmar sig med stormsteg.

SURKÅLSSOPPA

(Recept Rasma Javalds, Eskilstuna)

500 g rimmat fläsk
1 dl korngryn
1 l surkål
1 stor finskuren gul lök
1 riven morot
1 lagerblad
salt och peppar efter smak
1 dl sur grädde

Lägg köttet i 2 l kallt vatten i en rymlig gryta.

När köttet kokat upp skumma väl.

Tillsätt surkålen, korngrynen, den finskurna löken, rivna moroten och lagerbladet.

Efter ca 2 timmar på låg värme är soppan färdig. Köttet tas upp, skärs i tärningar och läggs tillbaka.

Grädden röres ner i soppan eller serveras bredvid.

Ur "Mor lärde mig" Heidrums förlag 2008.

Diana Krumins Engstedt

Författaren och journalisten Fredrik Quistbergh har nyligen flyttat från Stockholm till Riga med sin fru och två barn. Ett nytt liv i ett nytt land - om sina intryck och upplevelser där kommer Fredrik att skriva krönikor i vårt medlemsblad en tid framöver.

Några snabba tankar om långsamhet

Det första jag läser om mitt nya hemland är raderna: "Lettland. Upplevs bäst långsamt." De här orden, Lettlands officiella turistslogan, stannar kvar i minnet trots att jag plöjer igenom det mesta jag kommer över om landet. Givetvis blir det inte bara turistbroschyrer. Handböcker, blanketter för barnens skolgång, kontrakt för boendet och ett antal matnyttiga fora på sociala medier ska också nagelfaras. Anledningen till läsivern är att min fru ska börja jobba på svenska ambassaden i Riga. Självklart snurrar många frågor runt i skallen. Hur ska det gå för barnen i skolan? Hur ska vi fixa rusningstrafiken? Hur ska vi trivas? Men av alla dessa frågor är det nog det där med långsamheten som hänger kvar längst. Personligen gillar jag verkligen idén med ett lugnare och mänskligare tempo. Men kommer min svenska effektivitetsiver att klara av det? Ordning och reda - löning på fredag upplevs definitivt inte bäst långsamt. Eller? Ett svar på den frågan skulle visa sig komma redan på färjeresan över Östersjön.

När en av min frus kollegor fick reda på att hon blivit stationerad i Riga tog han lunchen till att besöka Tallinks försäljningskontor i centrala Stockholm. Syftet med besöket var att skaffa en ansökningsblankett för ett Club One medlemskap. Ett stamgästprogram för att få förmåner på båtresan. Till skillnad från de flesta andra medlemskort gick det nämligen inte att anmäla sig via hemsida eller liknande. Dessutom skulle medlemskapet kosta 110 svenska kronor. Men det var det värt, menade kollegan. Sagt och gjort. När det var dags för avresa fyllde vi i blanketten och försökte lämna in den redan vid incheckningen. Vi fick då svaret att det inte gick att lämna blanketten till dem utan den skulle lämnas i informationsdisken ombord. Okej, nemas problemas.

Incheckningen gick fint och när vi väl lättat ankar gick vi till informationsdisken för att lämna in ansökningsblanketten. Men där var det tvärstopp.

Kvinnan bakom disken bara skakade på huvudet när hon fick se blanketten. Hon sa att det var fel blankett. Vi måste fylla i en helt annan blankett. Dessutom måste vi betala. Jag undrade om vi kunde få en av dessa nya blanketter. Det kom ett kort "No" till svar. Rätt blankett fanns inte med ombord. På vägen till informationsdisken uppfattade jag en röd postlåda i en av gångarna. Jag frågade om vi kunde köpa ett frimärke samt kuvert och posta blanketten. Det kom ett kort "Hmmpff" till svar. Men kvinnan bakom disken rasslade lite i lådorna och upp kom ett frimärke. Jag blev återigen upplyst om att vi måste betala för medlemskapet och självklart även för portot. Jag betalade, bad om en tejpbit, vek ihop ansökningsblanketten, tejpade igen, satte på frimärket och la hela härligheten på postlådan.

Tre dagar senare får jag mejl från Tallink Silja AB. Det står: "Välkommen till Club One! Tack för att du har valt att bli Club One-medlem. Ditt Club One-kort på Bronze-nivån skickas hem till dig inom 4 veckor. Ditt hushållsbaserade Club One-kort har medlemsnummer XXXXXXXX. Du kan redan nu använda ditt medlemsnummer vid bokning för att få rabatt på resan samt för att börja tjäna in värdefulla poäng."

Tjohoo. Det verkar fungera. Och inte har jag, hittills, behövt betala något för medlemskapet heller. Jag känner medvind och klickar på länken för att logga in på Tallink Silja:s hemsida och fylla i mina personuppgifter. Men där var det, återigen, tvärstopp. Jag kan inte registrera mig som användare på hemsidan. Jag skickar ett mejl till Club One och frågar hur jag ska gå tillväga. En timma och femtiosju minuter senare får jag svar via mejl:

"Hej Fredrik!

Tack för ditt mail. Jag har nu titta på ditt konto, och det verkar inte som din webinlog fungerade korrekt.

Jag har nu skickat ett nytt lösenord till din mail. Ditt användarnamn på Club One sidan är ditt medlemsnummer, dvs XXXXXXXX Hoppas du får en fortsatt trevlig dag!

Med vänlig hälsning / Best Regards

Joakim

Club One"

Jag följde anvisningarna från Club One och den här gången gick det fint. Inga som helst problem att logga in och äntligen slutföra medlemsregistreringen. Hela processen, från min frus kollega till IT-avdelningen på Club One, tog ju sin lilla tid. Men långsamt är inga problem - bara det blir rätt till slut.

/Fredrik Quistbergh

Om Fredrik: Fredrik Quistbergh är en svensk författare och frilansjournalist. Vill du läsa mer av Fredrik kan du besöka www.quistbergh.se eller följa honom på Twitter @quistbergh.